

اینجا چراغی روشن است

نیم‌نگاهی به کتابخانه عمومی مستقل فرهنگ روستای بالاجاده

محمد رایجی*

خوشر ز کتابخانه جایی نبود
بهتر ز «مطالعه» دویی نبود*

«بهتر ز کتاب، آشنایی نبود
در دهر، دوا برای امراض وجود

مقدمه

کتاب، این ارزنده‌ترین وسیله‌ی انتقال دانش و تجربه آدمیان و میوه خرد و آگاهی و باغ دانایی و بوستان دانشمندان، و مطالعه و کتابخوانی، دوا و درمان آلام و دردهای روحی و روانی و فکری، و کتابخانه، پناهگاه مطمئن و میعاد همه‌ی آزادیخواهان و حق‌طلبان و پل اطمینانی برای مخاطبان است. مکان و جایگاه کتاب و کتابخانه هم‌چون باغی‌ست که همواره باقی‌ست. آیین تمام‌نمای عشق، رسمش معرفت، کردارش جلای روح و یادش صفای دل آرای همگان و هم‌چون خورشیدی تابان است که هر بامداد به عشق پرتو درخشان و گرمش سر برمی‌آورد.

کتاب، درمان روح است و مطالعه، غذای روح،
در دنیا لذتی نیست که با لذت مطالعه برابری کند.

*موسس کتابخانه
عمومی غیردولتی
و مستقل فرهنگ
روستای بالاجاده

کتاب‌ها و کتابخانه‌های یک سرزمین نشانگر شعور فرهنگی، رشد معنوی و میزان عشق و علاقه‌ی مردم آن به علم، عالم و معرفت است. کتاب و کتابخانه در هر مکان و شهر و روستا، به شکوفایی و رونق فرهنگی آن دیار می‌افزاید. وجود کتاب و کتابخانه برای پویایی فرهنگ جامعه امری ضروری است و کتابخانه‌ها مهمترین عامل در ساختن فرهنگ و تمدن‌ها بوده‌اند. تمدن اسلامی نیز همواره بالاترین اهمیت را برای کتاب و مکتوب، که منابع ضروری برای معرفت و هدایتند، قائل بوده است.

با عنایت به ضروریات فوق‌الذکر و حسن علائق فرهنگی و دانش و نوعدوستی و خدمت و مشارکت در امور خیر و نیکوکاری، «کتابخانه عمومی مستقل فرهنگ» در دهه‌ی پنجاه خورشیدی، در یک اطاق کاهگلی و با ساخت یک قفسه چوبی دست‌ساز و با کمتر از یکصد جلد کتاب، بنا گذاشته شد و در طی قریب به چهل سال، به‌طور مستمر و با هزینه‌های شخصی و تحمل مرارت و رنج و تلاش بی‌وقفه، بر آن مجموعه، منابع مکتوب دیگر اعم از کتب و نشریات گوناگون افزوده شد و امروز برخوردار از بیش از بیست هزار جلد کتاب و نشریات و ابزار و اقلام فرهنگی و نرم‌افزارهای صوتی و تصویری و پرونده‌های مطبوعاتی است. با تملیک و واگذاری مکان فعلی کتابخانه به‌عنوان سهم الارث به مؤسس و بانی، کار مرمت و بازسازی و تفکیک و حصارکشی آن در تابستان ۹۷ آغاز شده و با اتمام مرمت و آماده‌سازی بنا و اخذ مجوز قانونی از نهاد کتابخانه‌های عمومی استان و کشور و عقد قرارداد با آنان، این کتابخانه در اسفند ماه ۹۷، در سالروز تأسیس نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و مصادف با میلاد امام باقرالعلوم (ع)، با حضور مسئولین شهری و استانی و اصحاب علم و اندیشه و رسانه و فرهیختگان و مهمانانی از روستای بالاجاده و شهرهای کردکوی و گرگان، افتتاح شده و فعالیت رسمی خود را آغاز کرد.

این فضای فرهنگی با زیربنا و مساحت حدود ۱۳۰ متر مربع، با ساختار معماری سنتی و بومی و با قدمت ۷۰ سال، دارای ۳ اطاق مجزا برای نشریات، مخازن کتاب و کتاب‌های منبع و مرجع بوده و از گنجینه‌های منحصربه‌فرد مکتوب و اقلام و امکانات فرهنگی ارزشمند بی‌شماری برخوردار است.

کتاب‌ها و اقلام فرهنگی کتابخانه

- ۱- بیش از ۱۶ هزار جلد کتاب با موضوعات: مذهبی، ادبی، تاریخی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، علمی، حقوق، مدیریت، هنری، رسانه، ادبیات پایداری و ...
- ۲- حدود ۵۰۰ جلد کتاب‌های مرجع شامل: دائره‌المعارف‌ها و دانشنامه‌ها و فرهنگ‌های لغت و مجموعه‌های کتاب دوره‌ای و چند جلدی (ادبی، تاریخی، هنری و ...)
- ۳- بیش از دوهزار عنوان نرم‌افزارهای صوتی و تصویری و نوارهای کاست و ویدئویی شامل برنامه‌های متنوع و با محتوای علمی و هنری و ادبی و تاریخی و مذهبی و مناسبتی و مستندهای حیات وحش و راز بقاء و چهره‌ها و شخصیت‌ها و ...

۴- بیش از ۵۰۰ جلد از پرونده‌های مطبوعاتی و بانک اطلاعاتی که از مطبوعات مختلف استانی و کشوری گردآوری و تدوین شده و شامل پرونده‌های مجزا و مستقل از چهره‌ها و مفاخر کشوری و استانی و همچنین موضوعی است که بعضاً به رویت اساتید و اصحاب علم و اندیشه و صاحبان آثار و مطبوعات و رسانه‌ها رسیده و یادداشت و تقدیر آنان را دربرداشته و به‌عنوان یادگار و سند فرهنگی نگهداری می‌شود (به همراه تصاویری از آن‌ها در موقع دیدارها و ملاقات‌ها)

۵- بیش از هزار جلد آثار مکتوب و تألیفات نویسندگان و اندیشمندان و اهل قلم برجسته کشوری که با امضاء

و یادداشت تقدیمی آن‌ها همراه است و تقدیم به کتابخانه و مؤسس آن شده است.

۶- حدود هزار جلد کتاب پیرامون شناخت استان‌های گلستان و مازندران یا به عبارتی کتاب‌هایی در زمینه‌ی گلستان‌پژوهی و مازندران‌پژوهی و همچنین آثار مکتوب از تألیفات فرهیختگان و فرهنگمداران و پژوهشگران روستای بالاجاده.

۷- حدود ۶ هزار مجلد نشریات ادواری و گوناگون از جای‌جای کشور (از روستاها و شهرهای مختلف)

فعالیت‌های فرهنگی کتابخانه

در طول فعالیت‌های اخیر، این مجموعه‌ی فرهنگی، فعالیت‌هایی به شرح ذیل داشته است:

۱- بازدیدها:

الف) بازدید گروهی دانش‌آموزان مدارس روستای بالاجاده و مدارس شهرستان کردکوی به همراه مدیران و معاونان و معلمان، از کتابخانه.

ب) بازدید گروهی و انفرادی اصحاب علم و اندیشه و شعرا و ادبا و فرهیختگان و اصحاب مطبوعات و رسانه و دوستداران فرهنگ و کتاب، از روستای بالاجاده و روستاهای اطراف و شهرهای استان و خارج از استان گلستان.

ج) بازدیدهای گروهی و خانوادگی از روستای بالاجاده و روستاهای اطراف و شهرهای مختلف استان

د) حضور و بازدید مسئولان و مدیران اجرایی شهرستان کردکوی و گرگان و استان اعم از: استاندار و مدیران کل دستگاه‌های مختلف فرهنگی و اجرایی و فرماندار و بخشدار و رؤسای ادارات شهرستان کردکوی و گرگان از کتابخانه

۲- برپایی نمایشگاه کتاب:

الف) برپایی نمایشگاه‌های متعدد کتاب، به مناسبت‌های مختلف مذهبی اعم از میلاد و شهادت معصومین علیهم‌السلام و مناسبت‌های تقویمی.

ب) برپایی نمایشگاه‌های مختلف کتاب به مناسبت‌های تقویم ملی ایران.

ج) برپایی نمایشگاه‌های مختلف کتاب در ارتباط با نشست‌ها.

۳- برگزاری ۱۲ نشست فرهنگی و ادبی و قرآنی و مذهبی و بزرگداشت و تجلیل چهره‌های فرهنگی و مذهبی و ... روستا.

۴- امانت دادن کتاب‌ها و نشریات به دانش‌آموزان و دانشجویان و اساتید و پژوهشگران و سایر علاقه‌مندان به صورت رایگان و بدون پرداخت حق عضویت.

۵- به عضویت درآمدن بیش از ۳۰۰ نفر از بازدید کنندگان کتابخانه.

۶- ایجاد و راه‌اندازی کانال و سامانه اطلاع‌رسانی کتابخانه به منظورانعکاس اخبار و معرفی فعالیت‌های کتابخانه و نشر و معرفی آثار و کتاب‌ها و مطالب علمی و فرهنگی و هنری و مذهبی و معلومات عمومی و یادداشت‌هایی پیرامون کتاب، کتابخوانی و کتابخانه.

لازم به یادآوری است که: علاوه بر موارد فوق‌الذکر، رسانه‌های همگانی، اعم از نشریات و مطبوعات استانی و کشوری و رسانه ملی (سیمای استان گلستان و شبکه خبر سراسری و صدای استان و صدای سراسری به‌ویژه شبکه رادیویی ایران و فرهنگ) در قالب یادداشت و گزارش و مصاحبه به نشر و بازتاب فعالیت‌های فرهنگی کتابخانه عمومی مستقل فرهنگ بالاجاده پرداخته‌اند.

ساختمان جدید کتابخانه

از آن‌جاکه که مکان کتابخانه فرهنگ (منزل مسکونی مؤسس) گنجایش حجم عظیمی از کتاب‌های موجود را نداشت و از طرفی نیز فاقد سالن و اتاق‌های مجزا برای مطالعه خانم‌ها و آقایان بود، هیأت امناء کتابخانه از سال قبل (۱۳۹۹) در صدد تهیه فضای مناسب‌تر و نزدیک‌تر به مدارس روستا، جهت سرویس‌دهی بیشتر به دانش‌آموزان، در نظر گرفته و قرار بود مکان جدید را به‌صورت استیجاری در اختیار بگیرند، که خوشبختانه این امر

مصادف شد با پیشنهاد ارزنده‌ی مدیریت محترم وقت آموزش و پرورش شهرستان کردکوی مبنی بر در اختیار قرار دادن مدرسه سابق شهیدحاج اسدالله بالاجاده که فاقد دانش‌آموز و تخلیه شده بود. با صحبت و تبادل نظر و هماهنگی قبلی و دعوت هیأت امناء به نشست شورای آموزش و پرورش شهرستان، با حضور مدیران و رؤسای ادارات و فرماندار و مدیرکل آموزش و پرورش استان، سرانجام در نشست مزبور، مصوبه واگذاری مدرسه فوق‌الذکر به مدت ۳ سال به کتابخانه عمومی مستقل فرهنگ بالاجاده (به منظور استفاده فضای مدرسه برای تأسیس کتابخانه به منظور رواج امر کتاب و کتابخوانی، به‌ویژه برای بهره‌مندی بیشتر مدارس و مکان‌های آموزشی روستا و دانش‌آموزان از این اقدام فرهنگی) به تصویب جمع حاضر رسید. پس از انعقاد قرارداد در اسفندماه ۱۳۹۹، مدرسه عملاً در اختیار کتابخانه مستقل فرهنگ قرارگرفت. پس از تحویل و سر و سامان دادن امور و نظافت و ترتیب امور، کار جابه‌جایی و انتقال کتاب‌ها و نشریات از مکان قبلی به مکان جدید، طی چند ماه صورت پذیرفت و پس از تلاش‌ها و رایزنی‌های مدام و بی‌وقفه برای تهیه ملزومات و قفسه‌ها و میز و صندلی و تجهیزات کتابخانه‌ای، تاحدی کمبودها برطرف و کار مرتب کردن و چیدمان کتاب‌ها و نشریات به لطف حق صورت پذیرفت. البته هم‌چنان کمبودهایی از قبیل: قفسه، رایانه و نرم‌افزار و لوازم جانبی و حداقل یک کتابدار متخصص و شایسته و.... وجود دارد و انتظار می‌رود دستان گرم خیر و سخاوت‌مند و اندیشه‌های نیک و والا و بامرام نیکوکاران، کتابخانه را با حمایت‌های مادی و معنوی خویش مدد و یاری رسانند، ولی با وجود تمامی کمبودها، انشاءالله با لطف حق تعالی، درصدد آنیم در آینده‌ی نزدیک با افتتاح مجدد کتابخانه عمومی مستقل بالاجاده در مکان فعلی (مدرسه سابق شهیدحاج اسدالله بالاجاده) فعالیت و خدمت‌رسانی فرهنگی خویش را مجدداً و با افتخار آغاز و دنبال نماییم.

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خشنود باشی و ما رستگار